

Giraffada

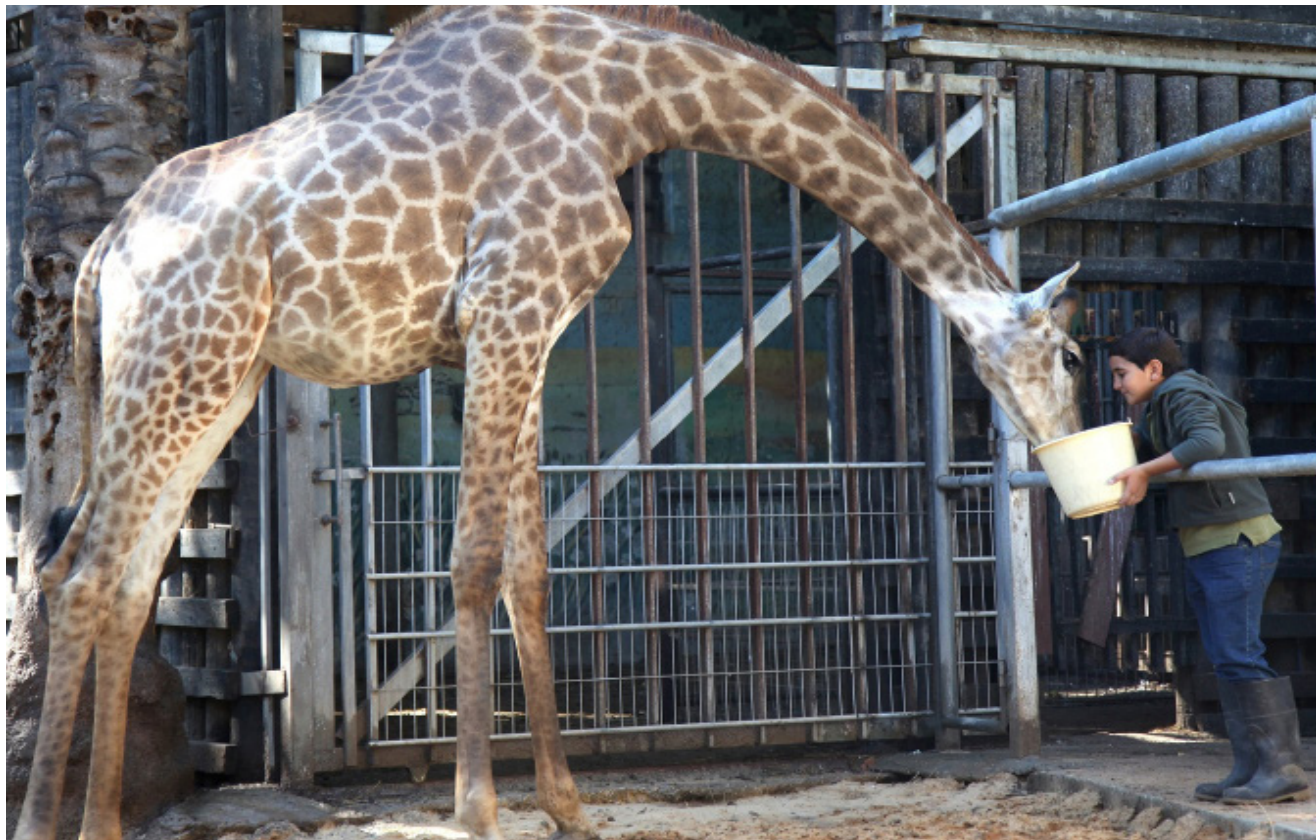

Foto: Filmcentrum

Ziads pappa är veterinär på zoo och Ziad tillbringar all sin lediga tid tillsammans med djuren, allra helst de två girafferna. Allt skulle nog vara bra om de inte bodde på Västbanken, den del av Palestina som är ockuperad av Israel. När den ena giraffen dödas i ett bombanfall blir både Ziad och giraffhonan deprimerade och matvägrar. Den enda lösningen blir att smuggla en hangiraff över gränsen från Israel. *Giraffada* är en gripande berättelse som bygger på verkliga händelser i början av 2000-talet. Det är en film om kärlek, frihet och mod – och om hur det kan vara att växa upp i ett av världens mest konfliktfyllda områden.

REK. FÖR ÅK 4-6

EN FILMHANDLEDNING AV MALENA JANSON

Handling

I filmens första scen befinner vi oss i ett klassrum. Pojken Ziad förklarar varför giraffer är hans favoritdjur för sin klass. Medan han berättar härnäst han av några klasskamrater.

Därefter möter vi Ziad igen. Han sitter

på en gunga, verkar fundera, och tittar ut över sin stad. Så springer han iväg längs den graffiti prydda mur som skiljer staden från de israeliska områdena, bort till stadens zoo där han matar och gosar med de två girafferna Rita och Brownie.

Så får vi träffa Ziads pappa, Yacine, som jobbar som veterinär på zoo. Han ber zoochefen om nya mediciner till djuren, eftersom de han har är gamla och dåliga, men avspisas.

Ziad vattnar planteringar ”för att hjälpa Gud på traven” och blir hämtad

av sin pappa. När de ska passera den vägspår som skiljer staden Qalqilya, där zoo ligger, från deras egen blir de trakasserade av den israeliska militären som tar ifrån pappan hans instrument och håller ut Ziads godis. Därefter hjälper pappan sin granne vars ko ska kalva. Ziad ber till Gud att kalven ska klara sig och det slutar väl. Som lön får Yacine en säck med oliver, trots att han behöver pengar.

På kvällen sitter Ziad och pappan och rensar oliverna tillsammans. På radion hör de om nya dödsoffer under den pågående intifadan, den palestinska protesten mot Israels ockupationspolitik. Innan Ziad ska somna (med en gosad jursgiraff i famnen) berättar pappan historien om den första giraffen i Paris, som transporterades som gåva från Sudan till den franske kungen 1827.

Därefter slungas vi rakt in i en våldsam scen där ungdomar kastar sten mot den israeliska militären under intifadan. En fransk journalist, Laure, blir skadad och får hjälp till det närbelägna zoo där Yacine plåstrar om henne. Därefter visar han henne runt på zoo.

På kvällen är de båda inbjudna till zoochefens födelsedagsfest, komplett med livemusik, den traditionella palestinska dansen dabka, mat och dryck. Ziad blir svartsjuk och söker tröst hos girafferna. Plötsligt förstörs feststämningen av ljudet av ett bombanfall. Alla rusar till skyddsrummet där de trycker ihop sig, vettskrämda. Pappan går och tittar till de känsliga girafferna och kommer snart tillbaka, blodig och ledsen. Ziad förstår att Brownie är död och bryter ihop.

Till följd av de våldsamma händelserna har den israeliska militären beordrat utgångsförbud mellan 18 och 06 och ingen får heller lämna staden. Alltmedan krisen trappas upp försöker pappan fåfängt trösta sin son och sin giraff Rita. Men både Ziad och Rita är förkrossade, vägrar låta sig tröstas och vägrar äta.

Yacine får lite senare syn på Ziad som tillsammans med andra pojkar kastar sten mot den israeliska militären. Han drar iväg honom och skäller på honom varpå Ziad utbrister "Jag hatar dig!". Pappan ger då sonen en örfil och Ziad springer därifrån och gömmer sig.

När klockan börjar närma sig 18 då utgångsförbudet träder i kraft ger sig pappan ut för att leta efter Ziad. Det blir mörkt, han blir misshandlad, trasslerad och hemskickad av soldater och stöter på palestinska rebeller som springer omkring med maskingevär. Ziad blir dock hittad av den snälle och excentriske gamle jordnötsförsäljaren Hassan som tar honom med hem till sig där han får sova på soffan. Innan han somnar frågar Ziad om det är sant att judar äter giraffer. "Nej", svarar Hassan. När Ziad berättar att han inte tänker börja äta igen förrän Rita börjat äta, det har han lovat Gud, säger Hassan att "livet är mer heligt än ett löfte till Gud". Vilket också kan ses som en kommentar till det blodiga kriget mellan palestinier och israeler.

Pappan ringer sin vän som arbetar på ett välmående zoo i Israel, veterinären Yohav, och ber om hjälp. Laure låter sig övertalas att smuggla giraffmedicin över gränsen till Västbanken. Hon lyckas med sitt uppdrag.

När Yacine sedan undersöker Rita upptäcker han att giraffhonan är dräktig. Ziad blir jätteglad när han får höra detta och äter till och med lite mat tillsammans med pappa och Laure. Men han blir också ledsen vid tanken på att giraffungen inte kommer att ha någon pappa. Själv har han ju vuxit upp utan mamma eftersom hon dog i samband med hans födsel.

Dagen därpå är de på zoo igen. Rita vägrar fortfarande äta och pappan blir alltmer orolig. Han ringer sin vän i Israel igen och ber att få en hangiraff eftersom det nog är det enda som skulle göra Rita frisk och glad igen. Men Yohav säger bestämt nej. Det gör även zoochefen som menar att det vore omöjligt både ekonomiskt och administrativt att i detta läge skaffa en ny giraff. "Men vad ska jag göra, då?" undrar Yacine. "Se till att hon blir frisk", svarar chefen.

Den natten ligger pappan med sin son i famnen, smeker honom över håret och säger "Jag ska utföra mirakel". Uppenbarligen har han en plan. Nästa morgon ringer han Yohav igen och bestämmer möte. Därefter övertalar han Laure att återigen hjälpa honom – denna gång med att smuggla en giraff över gränsen mellan Israel och Palestina. Hon gömmer Yacine och Ziad i

bakluckan på sin bil och de tar sig till Yohav som blir glad över deras besök – ända tills hans inser att de kommit för att ta en giraffhane från hans zoo med sig. Under hot går han till slut med på att hjälpa dem.

På vägen tillbaka till Västbanken kör de på småvägar för att undvika säkerhetskontroller och ta sig över gränsen där muren ännu inte är färdigbyggd. Längs vägen får de bensinkris och träffar på en hotfull israelisk bosättare men till slut är de framme vid gränsen. Den visar sig vara blockerad för biltrafik. Men de vägrar ge upp så nära sitt mål, kliver ur bilen, släpper ut giraffen och promenerar med honom sista biten till Qalqilya.

Människor i staden tittar storögt på det udda sällskapet som kommer gående och flera följer med dem så när de väl är framme vid entrén till zoo är det en stor folksamling. Samt israeliska soldater som inte vet hur de ska hantera situationen men viftar med sina maskingevär. Tumult uppstår och Yacine blir arresterad. Ziad blir förtvivlad när hans pappa förs bort och Laure försöker trösta.

I en liten avslutande epilög får vi se de två girafferna som nu funnit sig väl tillrätta och dessutom fått en bedärande liten unge. Ziad sitter återigen på sin gunga, ser ut över staden och filosoferar förtröstansfullt.

Palestinakonflikten – kampen om det heliga landet

För att förstå handlingen i Giraffada är det bra att ha lite bakgrundskunskap om konflikten i Israel/Palestina. Den här konflikten är, som bekant, en världsangelägenhet som är såväl komplex som infekterad. Nedan skissas ett försök till sammanfattning utifrån Sune Perssons bok Palestinakonflikten som utkommit i många nya, uppdaterade upplagor mellan 1971 och 2012.

Ytterst härrör Palestinakonflikten ur det faktum att landet intar en religiös särställning. Staden Jerusalem, staten Israels huvudstad, är en helig plats för samtliga tre abrahamitiska världsreligioner: judendomen, kristendomen och islam. Det finns såväl judar som muslimer som hävdar att de var i Palestina "först" men faktum är att redan innan judendomens historia tog sin början så var Jerusalem och den plats där i dag

den s k Klippmoskén ligger en helig plats för offer till gudarna.

Den sionistiska rörelsen, det vill säga en judisk dröm om att återvända till hemlandet, till Sion, föddes först i slutet av 1800-talet. Judarna var sedan länge spridda över stora delar av världen och på de flesta ställen väl assimilerade. År 1910 utgjorde den judiska befolkningen endast 14,3 procent av Palestinas befolkning och de ägde cirka 2 procent av landets jord, men den sionistiska rörelsen skapade oro bland araberna i Palestina.

Första världskriget

Under första världskriget (1914-1918) blev Palestina ett brittiskt mandat-område och Storbritannien inledde förhandlingar med såväl araberna som sionisterna och avgav löften till de båda sidorna som var oförenliga. Exempelvis hade man å ena sidan utlovat ett oberoende arabiskt Palestina, å andra sidan utlovat ett nationalhem för judarna i Palestina. Detta ledde till att samtliga befolkningsgrupper ökade kraftigt i Palestina. Under perioden 1922-1944 växte invånarantalet från 750 000 till 1 750 000 – och den judiska befolkningen var den som ökade mest. Också det judiska kapitalet och politiska makten i Palestina växte kraftigt. Judar och araberna levde i stort sett åtskilda, i skilda byar och stadsdelar och utgjorde två mot varandra fientliga läger.

Med början påskan 1920 inleddes en lång period av strider mellan araberna och judarna som skördade dödsoffer och som ledde till att britterna försökte medla och finna olika lösningar som alltid förkastades av ena eller båda parterna. I den s k Peelrapporten 1937 föreslås en tvåstatslösning d v s att Palestina bör delas i en judisk och en arabisk stat. Rapporten mottogs med blandade känslor och förkastades vid sionistkongressen samma år. Därefter försämrades situationen i landet, våldet trappades upp och 1938 genomförde britterna en total militär ockupation av Palestina.

Andra världskriget

De palestinska judarna gav sitt helhjärtade stöd till Storbritannien i kriget mot Nazityskland och 1944 upprättades en speciell judisk brigad som stred under en blåvit fana med Davidsstjärnan. 30 000 palestinska judar och 9 000 palestinska araberna kom att enrolleras.

Vid krigsslutet 1945 återstod knappt 1,5 miljoner överlevande judar i Europa. Redan ett par veckor efter krigsslutet begärde sionisterna av den brittiska regeringen att Palestina skulle etableras som en judisk stat och att så många judar som möjligt skulle få bosätta sig där. Men Storbritannien beslöt att begränsa invandringen till 1 500 människor per månad. Som svar på detta gav judiska ledare i Palestina stöd åt illegal invandring samtidigt

som man satsade på en judisk militär uppladdning. Judiska terrorister angrep britterna och i juli 1946 sprängdes ett hotell i Jerusalem med över 90 dödsoffer. Det var alltså mot britterna, inte araberna, judarna vände sin vrede.

Det nybildade Arabförbundet å sin sida krävde att alla utländska trupper skulle dras tillbaka från Palestina samt att man skulle stoppa judisk invandring och försäljning av jord till judar.

Efter andra världskriget förändrades de utländska intressena i Palestina och Mellanöstern. Storbritannien var fortfarande den dominerande makten men USA hade seglat upp som en utmanare. Två orsaker till USA:s ökade intresse i området var oljan – 1944 kontrollerade USA 42 procent av oljereserverna i Mellanöstern – och de starka sionistiska påtryckningarna mot USA.

Den viktigaste parten i förhandlingarna var dock den nya världsorganisationen Förenta Nationerna, FN. FN:s Palestinakommission, som leddes av svensken Emil Sandström, föreslog en delningsplan. Efter starka påtryckningar från sionistledare röstades delningen av Palestina igenom. Samtliga arabstater samt en rad länder med muslimsk majoritet röstade emot förslaget. Den arabiska befolkningen var till antalet i stor majoritet i Palestina men tilldelades en mindre jordyta än judarna; cirka 44 procent. Delningsresolutionen möttes med glädje av judarna men förkastades alltså av araberna. Nya, allt blodigare, attacker genomfördes mot såväl judiska som arabiska byar.

Palestinakriget 1948 - 1949

Den 14 maj 1948 proklamerades staten Israels självständighet av David Ben-Gurion som blev landets första premiär- och försvarsminister. Kort därefter erkändes staten av USA och Sovjetunionen och lite längre fram av Frankrike och Storbritannien. Storbritannien utrymde nu Palestina.

Dagen efter självständighetsförklaringen gick arabiska stater (bl a Egypten) till attack mot den nybildade staten. De judiska styrkorna var i bättre skick än de arabiska och höll fronterna men de arabiska arméerna besatte delar av Palestina som tilldelats den arabiska staten samt bl a Betlehem. FN trädde in och lyckades tidvis skapa

vapenvila men striderna blossade upp på nytt med jämna mellanrum. Efter kraftiga offensiver i slutet av året fördrev den israeliska armén den arabiska och besatte även byar på libanesiskt område.

Det s k Palestinakriget 1948-1949 ledde till en massflykt av arabiska palestinier, såväl inom landets gränser som till närliggande arabländer. Siffrorna varierar kraftigt beroende på källa men enligt FN:s uppskattning drevs 726 000 människor på flykt varav 470 000 i det arabiska Palestina ("Västbanken" och "Gazaremsan") och resten till Libanon, Syrien, Jordanien, Egypten och Irak. Arabiska palestinier kallar kriget 1948-1949 för *Al-Nakba*, "Katastrofen".

Under 1949 undertecknades avtal om vapenstillestånd med de flesta inblandade staterna. Ett speciellt avtal skulle gälla i Jerusalem som skulle delas i en arabisk och en judisk zon och ledas under neutral internationell administration. Denna resolution, som antogs av FN:s generalförsamling, vägrade Israel och Jordanien att efterfölja. Israel proklamerade i stället Jerusalem som landets huvudstad medan Jordanien inlemmade Jerusalems gamla stad med sitt territorium.

I den s k Law of Return proklamera-

des 1950 varje judes rätt att återvända till Israel. År 1955 uppgick Israels invånarantal till cirka 1 800 000 och av dessa var 89 procent judar. År 1950 antogs också The Absentee Property Law som gick ut på att egendom som tidigare tillhört arabiska palestinier kunde övertas av judar om den ursprungliga ägaren inte gjorde anspråk på den. Man räknar med att 40 procent av den jord som tidigare ägts av araber bosatta i Israel beslagtogs som absentee property. År 1954 beräknas mer än en tredjedel av den judiska befolkningen leva på arabisk absentee property och nästan en tredjedel av de judiska invandrarna ha bosatt sig i stadsområden som övergivits av araber på flykt.

"Sextidagarkriget" juni 1967

Fram till 1966 fortsatte den judiska invandringen till Israel – liksom de palestinska flyktingströmmarna ut ur landet. I de närliggande arabiska länderna fick de palestinska flyktingarna stöd i ord men inte i handling. De tvingades leva år efter år utan arbete och utan skolgång i FN:s primitiva flyktingläger som så småningom utvecklades från tält till plåtskjul till betongbaracker – och därmed permanentades misären.

I början av 1967 ökade spänningarna vid gränsen mellan Israel och grann-

landet i nordväst, Syrien. Så småningom fick Syrien med sig Egypten och en rad andra arabstater och en militär uppladdning mot Israel påbörjades. I maj började egyptiska trupper marschera genom Sinaiöknen mot Israel. Krig utbröt den 5 juni och var över efter en knapp vecka. Trots att Israels armé var numerärt underlägsen var den kvalitativt oerhört överlägsen. Israel uppgav sina förluster till 676 döda medan de arabiska motståndarna miste 15 000 människoliv. Egyptens och Jordaniens arméer var krossade, Syriens var knäckt. Israel hade erövrat stora landområden i söder samt den strategiskt viktiga Gazaremsan och Västbanken. Den tidigare jordanska östra delen av staden Jerusalem inför-livades i staten Israel och därmed var den heliga staden inte längre delad, utan heljudisk.

Terrorattacker och vedergällningsattacker

För de arabiska palestinerna blev krigsnederlaget en bekräftelse på att arabstaterna inte kunde lösa Palestinafrågan. Palestina måste befrias av palestinerna själva och det måste ske via ett utdraget gerillakrig. Antalet rekryter till de palestinska motståndsrörelserna växte nu snabbt och den pa-

lestinska nationalismen fick ett kraftigt uppsving. Starkast och mest känd var länge organisationen *Fatah* men efter sexdagarskriget bildades flera nya organisationer. Som övergripande paraplyorganisation över dessa fungerar PLO, *Palestine Liberation Organization* vars ordförande länge var den legendariske ledaren Yassir Arafat. Gerillakampen leddes främst från libanesiskt och jordanskt territorium men till följd av Israels effektiva gränskontroll utfördes flera desperata terroraktioner i andra länder. Det är viktigt att komma ihåg att den här kampen inte hade religiösa förtecken.

1969 blev Golda Meir premiärminister och utrikesminister i Israel. Hon förde en alltmer hårdför politik gentemot palestinska gerillorörelser. Efter terrorattackerna mot flygplatsen i Lod och OS i München 1972 startade Israel en skoningslös motterror mot de palestinska organisationerna och gerillaledare likviderades runtom i världen.

Alltsedan dess har terrorattacker från palestinska motståndsrörelser avlösts av vedergällningsattacker från Israel – oftast med flerdubbelt dödade palestinier. Under 1970-talet blev PLO allmänt erkänt som företrädare för det palestinska folket och fick vid ett arabiskt toppmöte 1974 uppdraget att ansvara för alla palestinier. Samma år fick PLO ställning som observatör i FN. Bland stormakterna var det främst Sovjetunionen som gav PLO politiskt, militärt och ekonomiskt stöd.

I december 1987 exploderade det palestinska folkets protester mot den israeliska ockupationen på Gazaremsan och Västbanken i en folkresa som kallades al-Intifada, som betyder ungefär "omskakningen". Inledningsvis byggde den palestinska strategin på icke-våldsmetoder som bojkotter, strejker, skattevägran och massdemonstrationer. Våldet hölls på nivån barn som kastade sten, undantagsvis molotovcocktails, mot israeliska militärfordon. Israels hade mycket svårt att svara på denna metod eftersom den militära övermakten inte kunde användas mot kvinnor och barn. När så ändå skedde blev resultatet kontraproduktivt och möttes av ökat hat och motstånd från palestinerna samt internationella protester mot Israel, bl a i Sverige och Sovjetunionen.

Så småningom mattades dock intifadan av under trycket från den israeliska övermakten och i stället tog somliga palestinska motståndsrörelser, såsom den nybildade islamistiska organisationen i Gazaremsan, Hamas, till nya, drastiska metoder. Hamas predikade oförsonligt krig mot judarna.

Fredsprocess och Osloavtal 1993

I och med kalla krigets slut och USA:s stärkta ställning som världens enda supermakt fick president George Bush ett ökat inflytande över FN vilket ledde till ett effektivt hanterande av Iraks invasion av Kuwait 1990, det första s k Gulfkriget. Med sig hade då USA majoriteten av Arabförbundets medlemmar och det politiska priset för denna lojalitet var ett aktivt amerikanskt försök att lösa Palestinakonflikten. Nu började förhandlingar om en fredsprocess som utmynnade i det s k Osloavtalet 1993 som syftade till "en rättvis, varaktig och allomfattande fred". Kortfattat gick strategin ut på att det palestinska folket stegvis skulle få självstyre på Västbanken och i Gazaremsan. Förhandlingarna fortsatte under hela 90-talet och arbetet gick sakta framåt.

Från 2000 till i dag: ny intifada och murbygge

Under 2000 skedde intensiva israelisk-palestinska förhandlingar om en slutlig fredslösning. Men i sista stund kollapsade förhandlingarna och palestinerna inledde en ny intifada, al-Intifada-al-Aqsa, som blev betydligt blodigare än den första med flera bombdåd i centrala Jerusalem och Tel Aviv. Israels nya premiärminister, Ariel Sharon, förde en hård vedergällningspolitik mot terrorattackerna och därtill en brutal återockupation av stora delar av de självstyrande palestinska områdena. Den andra intifadan krävde åren 2000-2008 7000 dödsoffer, av vilka 1000 var israeler.

Det var också nu den s k säkerhetsbarriären, den mur som spelar en så viktig roll i filmen *Giraffada*, började byggas. Muren är i högsta grad en realitet för såväl israeler som palestinier och är ett led i den israeliska ockupationspolitiken. Muren byggs runt de judiska bosättningarna för att, enligt den israeliska regeringen, skydda männ-

iskorna från självmordsbombare. Den började byggas i början av 2000-talet och planeras att bli 720 kilometer lång. Den internationella domstolen i Haag har fördömt byggandet av en mur på de palestinska områdena på Västbanken och har uppmanat Israel att riva den, vilket alltså inte skett. Även Amnesty International hävdar att murbygget är ett folkbrott.

Muren går många gånger rakt igenom palestinsk mark och förhindrar t ex bönder från att bruka sin mark. Till de för många palestinier så livsviktiga olivlundarna får de tillträde endast för den årliga skörden. Cirka 85 procent av muren är byggd på palestinskt område och skär således av tiotusentals människor från släkt, vänner, jobbtillfällen och resten av världen. Det finns ett sjuttioal av israelisk militär välbekände passager genom barriären. Israeler har fri passage genom dessa medan palestinier endast undantagsvis släpps igenom, exempelvis om de har sitt arbete på "fel" sida om muren.

Under 2000-talet har försök till fredsforhandlingar kring Palestina-konflikten inletts flera gånger men sedan 2011 är fredsprocessen närmast dödförklarad. Israel har fortsatt sin expansiva ockupationspolitik och den palestinska organisationen Hamas vägrar förhandla med Israel – samtidigt som ledande internationella förhandlingsparter bojkottar Hamas. Under hösten 2014 erkände Sveriges utrikesminister Margot Wallström Palestina som självständig stat. Liksom många andra av världens ledare är hon för en tvåstatslösning, men i nuläget är det en avlägsen utopi.

Giraffer, djur och barn

Giraffen är ett väldigt speciellt djur. Den är inte bara världens högsta landlevande djur utan den har också ett alldeles särskilt stort hjärta och en väldigt lång tunga. Ordet "giraff" sägs komma ur det arabiska ordet zarafa som betyder "hon som går swiftly". I det antika Grekland kallades giraffen camelopardis eftersom en trodde att det var en kamel utklädd till leopard.

Den första giraffen kom till Europa 1827 och det är just om denna som pappan berättar för Ziad vid läggdags. Den giraffen väckte enormt stor uppmärksamhet och inspirerade det

franska folket till nya kläder, danser, leksaker och frisyrrer. Den animerade filmen *Zarafa* (2014) handlar om just den giraffen!

- Ta reda på mer om giraffer! T ex: Var lever de? Vilka djur brukar brukar de leva tillsammans med? Hur långa kan de bli? Hur långa kan deras tungor bli? Vad utgör hot mot girafferna i dag – vilka är deras fiender? Var i Sverige kan man se giraffer?

Också de giraffer som *Giraffada* handlar om har funnits på riktigt. De kom till Qalqilyas zoo 1992 och väckte också stor uppmärksamhet eftersom de var de första girafferna i Palestina. I verkligheten hette de Ruti och Brownie. I juli 2002 dog Brownie. Han blev rädd när israeliska soldater sköt i närheten, fick panik och sprang rakt in i burens stängsel och skadade sig så svårt att han dog lite senare. Ruti blev så ledsen över sin väns död att hon grät och vägrade äta. En vecka

efter Brownies död födde hon en dödfödd kalv. Så småningom repade sig Ruti och levde flera år till.

- Filmen *Giraffada* är inspirerad av händelser från verkligheten. Gör det filmen mer intressant, tycker ni? Varför/varför inte? Försök motivera!

- Flera personer har vittnat om att Ruti grät riktiga tårar när Brownie hade dött. Ta reda på mer om djur och sorg! Kan djur gråta på samma sätt som människor?

Ziads favoritdjur är giraffen, det får vi veta redan i filmens inledningsscen.

- Varför tycker Ziad så mycket om giraffer?
- Varför retar klasskamraterna Ziad för hans kärlek till giraffer, tror ni?

Rita och Brownie är förstås Ziads favoriter på zoo. Han matar dem, pratar

med dem och gosar med dem. När Brownie dör blir han förtvivlad och när Rita matvägrar så matvägrar han också, av solidaritet.

- Varför är Rita och Brownie så viktiga för Ziad, tror ni? Vad fyller de för funktion för honom?

Många filmer som vänder sig till en ung publik handlar på ett eller annat sätt om djur. Ibland har djuren själva huvudrollerna, ibland har huvudpersonen ett eller flera djur som betyder mycket för honom.

- Varför tror ni att det så ofta finns djur med i filmer för barn?

- Vilka filmer med djur i kommer ni på? Skriv upp på tavlan!

- En säger ibland att barn och djur hör ihop, att de förstår varandra. Vad tror ni menas med det påståendet? Stämmer det? Varför, i så fall?

- Har ni några favoritdjur? Vilka, i så fall? Och varför just dessa?

Men alla tycker ju inte om djur. En del tycker att djur är jobbiga eller illaluktande eller kanske läskiga.

- Vilka djur tycker ni inte om? Vilka är ni rädda för? Varför?

Ziad som människa och filmhjärte

I vissa filmer lär vi känna huvudpersonen väldigt bra. Vi förstår vad hen tänker och känner och varför hen handlar som hen gör. I *Giraffada* är det Ziad som är filmens huvudperson. Vem han är får vi reda på genom att se vad han gör och vad han säger. Ibland får vi också höra hans tankar i en så kallad voice-over, det vill säga en röst som vi i publiken kan höra men inte personer-na i filmen.

- Beskriv Ziad på utförligt du kan! Rita ett porträtt och skriv gärna ner hans egenskaper.
- Är det något Ziad gör eller säger som du inte förstår? Prata tillsammans och försök hitta svaret!
- Ziad har ett nära förhållande till Gud. Han ber Gud om hjälp och avlägger också löften till hen. Vad ber Ziad om? Vad lovar han Gud? Hur tror ni att det känns för Ziad att ha en så stark och självklar tro på Gud som en hjälpande kraft?

Många huvudpersoner i filmer är "hjältar" på ett eller annat sätt. Ibland är de "superhjältar", har "superkrafter" och räddar världen. Ibland är de mer "vanliga" men ofta är huvudpersonen i en film någon som publiken tycker om.

- Tänk på Ziad som en hjälte i sin egen berättelse. Vad gör han som är bra? Hur är han mot människorna och djuren i sin omgivning? Vad kan vi lära av honom?

Ensam barn och ensam förälder – på gott och ont

Ziad och hans pappa bor ensamma tillsammans och har alltid gjort det

eftersom mamman dog när hon födde Ziad. Att vara ensam förälder har både nackdelar och fördelar. Ziads pappa har allt ansvar för sin son och måste alltid finnas där för honom. Han har ingen att dela vare sig oro eller glädje över sonen med. Men å andra sidan får en ensamförälder ofta en alldeles särskilt nära relation till sitt eller sina barn eftersom en "bara" har varandra att ty sig till och prata med hemma. Detsamma gäller för den som är ensam barn. Ziad har inga syskon att behöva dela sin pappa med – men han har heller ingen jämnårig att leka med hemma.

- Hur är Ziads och pappans relation? Ge exempel på scener som tydligt visar hur de känner för varandra!
- När tror ni att Ziad och hans pappa trivs bäst med sin lilla familj? Ge exempel på glada/varma/fina scener!
- När har Ziad och hans pappa svårt att nå fram till varandra? När är de arga? Ledsna? Varför, tror ni?
- Hur tror du att Ziad känner som ensam barn till en ensamförälder? Finns det stunder då han är särskilt glad åt att ensam rå om sin pappa? Finns det stunder då han kanske saknar sin mamma eller ett syskon?
- Vad känner Ziad för den franska journalisten Laure? Hur förändras deras relation under filmens gång?

Palestina – ett land i krig

Giraffada utspelar sig i Palestina. Palestina är ett land med en mycket lång och emellanåt konfliktfylld historia. Under 1900- och 2000-talen har det flera gånger varit krig i Palestina och många människor har flytt därifrån. Framför allt till grannländerna Libanon och Jordanien, men en del har flytt hela vägen till Europa och Sverige också. Numera, sedan många år, är Palestina ockuperat av Israel. Palestina har blivit som ett litet land inom det större landet Israel och de palestinska medborgarna har inte samma rättigheter som de israeliska. De får t ex inte röra sig fritt, varken inom sitt eget land eller

resa utomlands. Många tycker att detta är väldigt orättvist och protesterar mot det på olika sätt.

Giraffada utspelar sig i början av 2000-talet då många palestinier protesterade mot Israels orättvisa politik i en kollektiv folkresning, så kallad intifada; ett arabiskt ord som ungefär betyder "omskakning". Under intifadan var det vanligt att barn kastade sten på militären, precis som de gör i filmen, och det hände också att palestinier attackerade israeler med bomber i så kallade självmordsattacker. Den israeliska militären, som vi ser flera gånger i filmen, försökte slå ner upproret. Många människor dog under intifadan, och sex personer av sju som dog var palestinier eftersom israelerna hade mycket mer makt och bättre vapen.

- Hur känns det att se barn som kastar sten mot militären? Läskigt/spännande/annat?

Krig skildras ju ofta på film men det är inte så ofta vi får se hur det verkligen kan gå till och hur det drabbar oskyldiga människor.

- Jämför hur kriget skildras i *Giraffada* mot en underhållningsfilm som t ex *Star Wars*. Hur påverkad ni av våldet i de olika filmerna? Vilka skillnader respektive likheter finns?

- Många menar att det är viktigt att inte bara se på underhållningsfilmer om krig, utan också lära sig hur krig faktiskt går till och drabbar människor i verkligheten. Därför skulle till exempel *Giraffada* vara en viktig film. Vad tänker ni om det? Håller ni med? Varför kan det vara viktigt att inte bara se underhållningsfilmer om krig?

Djur i bur, människor bakom mur

Giraffada utspelar sig på ett zoo. På ett zoo går människor runt och tittar på djur som lever i burar. På vissa zoo har djuren stora, fina burar som liknar deras naturliga miljö i frihet. På andra har de trånga, kala burar. Moderna zoo brukar hävda att de gör en viktig insats på djuren i världen; att de arbetar för

att olika djurarter inte ska utrotas, till exempel.

- Ta reda på mer om hur ett zoo arbetar! Gå in på t ex några svenska djurparks hemsidor och läs om hur de motiverar sin existens och vad de gör för att skapa en "hållbar värld" (se länktips nedan).

- Skriv ner vad som är bra och vad som är dåligt med zoo:n. Är det någonsin rätt att hålla djur i burar? Vad är skillnaderna mellan att ha djur på zoo och husdjur hemma? Varför tycker människor om att se exotiska djur? Vad kan vi lära oss av djur på zoo? Diskutera!

Många menar att människorna i Palestina lever precis som djuren på ett zoo. De får inte röra sig som de vill i sitt land och de får inte resa utomlands – men israeler och turister kan utan problem åka till Palestina och "titta" på dem.

I filmen ser vi flera gånger den höga mur som omgärdar staden där Ziad bor. Den muren kallas "säkerhetsbarriär" av Israel och är byggd för att skydda israeliska medborgare mot bombattentat. Men den är också

byggd, och byggs fortfarande, tvärs igenom palestinsk mark och skär av de palestinska medborgarna från resten av världen. Många palestinier kan inte längre odla sin mark eftersom muren reser sig mellan deras hem och deras odlingsmark. Andra kan inte längre ta sig till sina arbeten eller släktingar och vänner eftersom de befinner sig på "fel" sida av muren.

- I början av filmen tar sig Ziad och hans pappa genom en checkpoint, en strängt bevakad passage genom muren. Vad händer? Varför får inte pappan ta med sig sina veterinärsinstrument?

- Hur tror ni att det känns för Ziad och hans pappa att bli behandlade så vid checkpointen?

Att inte kunna resa någonstans eller ens åka och hälsa på vänner och släktingar i sitt eget land skapar förstås en stark känsla av ofrihet. Kanske lite som ett djur i en bur? Palestinierna lever under extrema förhållanden där deras frihet på många sätt är berövad. Men även i ett land som Sverige finns det många som lever i olika grader av ofrihet.

- Fundera på begreppet "frihet". Vad innebär det att vara fri? Kan en vara fysiskt fri men mentalt ofri? Och tvärtom?

- Vilka är fria och vilka är ofria i Sverige? Tänk in olika faktorer som djur/människor, rikedom/fattigdom, hälsa/sjukdom, unga/gamla et cetera.

- När känner du dig fri respektive ofri? Varför? Skriv och/eller berätta!

Filmen tar slut, berättelsen tar vid ...

När en film har tagit slut så kan man på sätt och visa säga att den ändå fortsätter – även om det inte har gjorts någon uppföljare. För även sedan eftertexterna har slutat rulla så lever ofta berättelsen vidare; inom oss och i samtal med varandra.

- Tänk tillbaka på Giraffada. Vad i filmen minns du särskilt starkt? En viss scen? En person? En bild? Ett ljud? Rita och/eller skriv gärna. Hur länge tror du att du kommer att minnas detta?

- Fantisera kring vad som händer sedan. Vad händer med Ziad, Rita och

Romeo, Ziads pappa, Laure? Klasskamraterna? Jordnötsförsäljarna? Hur slutar kriget?

Tips på fördjupning

Bok:

- *Giraffada* bygger löst på berättelser från reportageboken *The Zoo on the Road to Nablus. A Story of Survival from the West Bank* av Amelia Thomas (MacMillan, 2008).

Titta:

- I filmen berättar Ziads pappa om den första giraffen som kom till Europa 1827. Om just denna giraff handlar den animerade filmen *Zarafa* (Rémi Bezançon och Jean-Christophe Lie, Frankrike/Belgien, 2012). Filmhandledning finns.

- Om hur det är att växa upp som palestinier respektive israel i dagens Palestina/Israel handlar dokumentärfilmen *Promises* (USA, B. Z. Goldberg, Justine Shapiro, Carlos Bolado, 2001)

UR serien *Hälsning från Mellanöstern* ger en mänsklig bild av barn från länder som vanligtvis förknippas med krig och konflikt. Finns att se på online: [http://www.ur.se/Produk-](http://www.ur.se/Produkter/151015-Halsning-fran-Mellanos-tern-Sommarlovspicknick#Om-serien)

[ter/151015-Halsning-fran-Mellanos-tern-Sommarlovspicknick#Om-serien](http://www.ur.se/Produkter/151015-Halsning-fran-Mellanos-tern-Sommarlovspicknick#Om-serien)

Länkar till några svenska djurparker:

- På Skansens hemsida kan en läsa om syftet med moderna djurparker: <http://www.skansen.se/sv/artikel/varfor-finns-djurparker>
- Kolmårdens program för en hållbar utveckling: http://www.kolmarden.com/hallbar_varld/djurparkens_uppgifter
- Nordens Arks bevarandeprogram: <http://www.nordensark.se/bevarandeprojekt/>
- Lycksele djurparks bevarandeprogram: <http://www.lyckseledjurpark.se/index.asp?id=115>

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Giraffada
Palestina/Italien/Tyskland/Frankrike, 2013
Regi: Rani Massalha
Manus: Rani Massalha och Xavier Nemo
Producent: Bettina Brokemper

Foto: Manuel Teran
Klippning: Carlotta Cristiani

I rollerna:

Ziad – Ahmad Bayatra
Saleh Bakri – Yacine
Laura – Laure de Clermont-Tonnerre
Hassan – Mohammas Bakri
Yohav – Roschdy Zem

Tekniska uppgifter:

Längd: 85 minuter
Censur : Från 11 år
svensk premiär: 2015-05-16

Distribution:

Filmcentrum
Bergsunds Strand 39
Box 17099
104 62 Stockholm
Tel: 08 545 275 00
E-post: distribution@filmcentrum.se

Observera!

Svenska Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via länken www.sfi.se/filmdistribution kan ni lära er mer om hur man hittar och bokar film.

Redaktion: Malena Janson & Kaly Halkawt,
Svenska Filminstitutet, april 2015

